

Kutatók a vén folyón

Immár hatodik éve, hogy a tudomány fáradhatatlan munkásai, dr. Kolosváry Gábor professzor, a Szegedi Tudományegyetem Állatrendszertani Intézete vezetőjének kezdeményezésére a Tisza »vallatására« vállalkoztak. Az indulástól napjainkig nagy utat megtettek és a gyakorlat számára is hasznos tudományos munkásságot végeztek. A Magyar Tudomány Akadémia támogatásával életre hívták a Tiszakutató Állomást, amelynek felszerelése, ha lassan is, de öröndetesen gyarapszik.

Tudományos együttműködés

A vén folyót és völgyét évről évre kutatócsoportok járják, s figyelemmel kísérik egész élővilágát. A Tiszakutató munkaközösségben huszonheten tevékenykednek. Jelentős és kölcsönösen értékelt az a tudományos kapcsolat, amely a moszkvai Lomonosov-egyetem biológiai intézete és a szegedi Tiszakutató Állomás, valamint személy szerint dr. C. C. Abricossow szovjet professzor és dr. Kolosváry professzor között létesült. A Tisza-kutató munkaközösség hasznos tudományos együttműködést teremtett elsősorban Szeged, azután Csongrád, Pécs és Szolnok műzeumaival.

S a szép tudományos munka célját az újságíró kérdéseire csendes csobogó szavakkal így összegezte Kolosváry professzor, a Tiszakutató Állomás vezetője:

— Célunk nemcsak a honismeret gyarapítása, hanem a hasznos növény- és állatfajtáink védelme, a károsak ésszerű elszigetelése, valamint a pusztuló magyar állatfajok rezervátumokban való megőrzése. Szívesen látunk és látunk minden kutatót, aki szívén viseli Közép-Európa egyik legszebb folyójának élővilágát, annak sorsát az idők sodrásában és mindenekelőtt azon értékek kiaknázását, melyek népünk további művelődéséhez és boldogulásához hozzájárulnak.

A folyón és völgyében

— A kutatások csak a folyóra vonatkoznak?
— Nem. A kutatók az élő Tisza vizén kívül figyelemmel kísérik az egész Tiszavölgyet — tehát a töltésen

belüli rész — élővilágát. A legújabb mikroklimatológiai és biológiai tapasztalatok szerint a Tisza völgye a töltéseken kívüli részekről elhatárolt biológiai egység. Ezt főleg a földi giliszták, a medveállatok, a kismérségek életmódjának változásai, s egyéb számos megfigyelés igazolja. Fennáll tehát a jogossága annak, hogy az egész völgyet — mint nagy élőhelyet —, élőlények életmódjához összefüggésait és ezekből levonható gyakorlati hasznosságot fel tudjuk deríteni, és ezt szépen fejlődő néprajzaságunk további fejlődésének javára fordítsuk.

S a kutatások hasznosítására adóztak a lehetőségek, például a halállomány gyarapítása, az ártéri mezőgazdasági területek jobb kihasználása terén is. Csak az kell, hogy a tudomány felderítéseit, megállapításait mind jobban figyelembe vegyék.

Két újdonság

Idén már a fagyos és ködös februárban útnak indultak a kutatók. 1960 első felében bejárták a magyarországi Felső-Tiszát és a folyó Szeged—Csongrád közötti szakaszát. Negyven utat tettek meg 130 nap alatt. Ezek közül tíz víziút volt és 170 kilométert hajóztak. Részben az állomás három csónakján, részben pedig a Vízügyi Igazgatóság járművein.

Szép és érdekes volt az út, a tiszai hajnal és a naplemente. A legérdekesebb pedig az, hogy két újdonságra bukkantak. Az egyik egy mohaállat, amely eddig ismeretlen volt hazánkban, s csak Amerikában, Dobrudzsában és Belgiumban fordult elő. Most a negyedik lelőhelye a Tisza, mégpedig a déli határtól a Tiszafüredig tartó szakaszon. A mohaállatok gyepterületen helyezkednek el a vízben lévő kövekben meg csónakaljakon.

Folytatják a munkát

A mohaállatokkal kapcsolatos tudományos munkában közreműködött a szovjet Abricossow professzor is, s a szegedi kutatókkal kölcsönösen véleményt cserélt. A másik újdonság egy medveállatocská olyan fajtája, amely egész Magyarországon csak a Tisza völgyében él.

Most tovább folytatják mind a mohaállatok, mind pedig a medveállatocskák gyűjtését. Megkezdtek és folytatják a Tisza-völgyi ősmozaik, a jégkorszakbeli ősmozaik csontváz-maradványainak kataszterbe vételét.

Szegeden, az egyetemi állatrendszertani intézet gyűjteményében külön »Tisza-völgyi fauna« gyűjteményrészleget teremtettek, amely csúnya a leendő Tisza-múzeumnak. A kutató kollektíva tagjai pedig idén három tudományos előadást tartottak, megjelent, illetve sajtó alatt áll négy tudományos dolgozatuk.

S indulnak az újabb expedíciók a Tiszán, hogy rejtett titkait, sajátos és érdekes világát jól megismerjük.

M. S.

SIKLANAK A CSÓNAKOK

A vízen reggeltől estig jak-, kenubajnokságot rendeznek a Tiszán. Egyre több a vitorláhajó, szaporodnak a motorcsónakok, a kajakok és kenuk pedig százával nyüzsögnek. Az MHS vízi klubja, mely a tiszai sportélet fellendítésére vállalkozott, ma már nagy létszámú szakosztályokkal rendelkezik. Mintegy negyven motorcsónakos tagja van, akik közül az egyik a balatoni nemzetközi versenyen harmadik helyezést ért el. Baján vidéki második és harmadik helyet hódítottak el. Augusztus 20-án, ma, országos kajak-, kenubajnokságot rendeznek a Tiszán.

S lehetne még sorolni a víziélet és sport sok állomását. A SZEAC, a Spartacus, az Építők, a Szegedi Kenderfonógyár fiataljait és idősebbjeit, akik szabadidejüket hasznosan, jó szórakozással töltik el a szőke Tiszán — nem is szólva arról, hogy nevezetes versenyeken is jó néhány részt vesz közülük.

A Szegedi Ünnepi Hetek keretében az ideérkező vendégek közül is sokan csónakba ültek és a folyó hullámain kellemes órákat töltöttek el.

— bátran mondhatjuk — impozáns üdülőt.

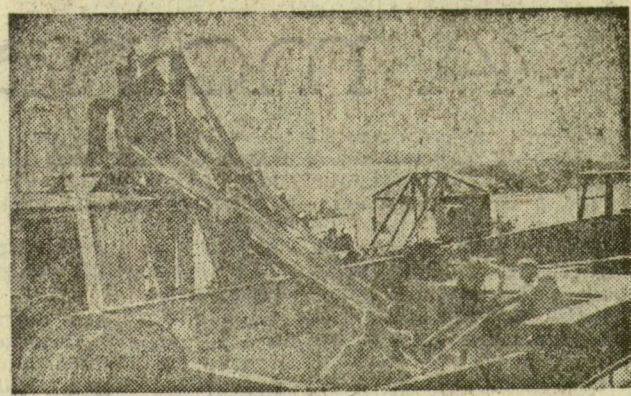
A parton mólók várják a csónakosokat, a füzesek árnyékában ping-pongoznak, sakkoznak, ultiznak munka után a dolgozók. Ha pedig kedvük szottyan, közelben van a kis és a nagy Körösi csárda, a Sárgarigó és az Ózike vendéglő, ihatnak egy pohár sört, vagy málnát. Ezek a helyek népszerűek a vidéki és külföldi vendégek számára is. Esténként cigányzene mellett megtekinthető a csárdák és fogaz idegenek kissé csípős, de izletes halászlé.

A nagy Körösi csárda vendéglőjébe például a világ csaknem minden országának fia jegyzett már be kedves megemlékezést, s e sorok alá ma is szívesen írnak »észrevételt« a vendégek.

Az AKÖV-dolgozók gyermekei és ifjúmunkásai is vidáman töltik a Sárján a nyári délutánt

Régen kotrótelep — ma korszerű üzem

Ha megindulunk a régi tápéi komptól — ma már nincs meg, mert pontonhíd helyettesíti — legelőször a Hajójavító Vállalat szép környezete kapja meg az embert. Javításra váró folyójáró hajók, uszályok kecses testében gyönyörködhet a szemlélődő, pedig más, érdekesebb munkálatok is folynak a műhelyekben. Régen — úgy a századfordulón — még kotrótelepnek nevezték ezt az üzemet. Deszkából összetakolt műhelyek szerénykedtek a parton, kegyetlenül fárasztó munkát végeztek itt a dolgozók. 1945-ben azután villamosították a sok-sok évtizedet megért telepet, új gépeket, munkaeszközöket kaptak. Most azután, a múlt évben és az idén két 600-as uszályt, négy darab száz személyes motoroshajót, új stílusú négyszáz tonnás uszályokat, hajó kikötőállomásokat építettek a régi hajóácsok méltó utódai.

A szegedi kubikosok ismertek voltak végtelen szívósságukról, munkabírásukról. Kellett is ez, hiszen tízenként órákat dolgoztak, sok-sok köbméter homokot talicskázta a partra. Nekik is a Tisza adott kenyeret, miként a kotrótelepnek — bár a felszabadulás előtt elég szűkös. Most három, de nagy vashajója van a Homokkitermelő Vállalatnak, melyeket felváltva két motoros vontat a folyón, azonkívül automatizálták a kitermelést és kirakodást. Könnyebben dolgoznak és jobban élnek a kubikosok is. (Képünk a homokkitermelők munkájáról készült.)

Halászkok és horgászok

Ósi mesterség Szegeden a gáz tudománya — mert tud halászat. Nemzedékről nemzedékre öröklődött a halozás.

Erről beszélt Gazdag Miska bácsi, a 73 éves halász is, aki 65 éve él a Tiszán, s akiről munkája közben készült felvételünk. Most már megette a kenyere javát, de nem tud elszakadni a víztől. Fogott már 63 kilós óriásharcsát, volt gyakran, hogy üres maradt a háló, a horog, vagy a vasa, de hű maradt a vízhez. Ma is sok-sok halat szállít azért a Kossuth Halászati Szövetkezetbe, ahonnan még a fővárosba is elkerülnek a nevezetes, jó ízű tiszai pontyok, harcsák. A multkoriban még a brüsszeli világkiállításon is ettek a finom szegedi halászléből.

S a halra nagyban »vadászó« halászkok mellett napról napra megtelnek a Tisza füzes partjai a türelmes horgászokkal. Fiatalok és idősek Szegeden is több ezren hódolnak ennek a nemes szenvedélynek. Csakhát most ritkán »harap« a hal a sporthorgászok bosszankodására.

Nagy munkában

Az algyői Tisza-híd mederfeletti vasszerkezeti részét — mint ismeretes — újjal cserélik ki, az új vasszerkezeti rész összeállítása jó ütemben halad, nagy és odaadó munkát végeznek a hídépítők. Az új vasszerkezeti rész a következő hónapban kerül a régi helyére.

JÁRÓRBEN...

(Liedmann Béla felv.)

Éjjel és nappal az emberek életére, a folyó rendjére vigyáznak a rendőrség révőrségének tagjai. A T 6-os motoros járőrőrsnek gyorsan siklik a vízen, s a benne ülő révrendőrök figyelmeztetik a túl merész fürdőzőket, ellenőrzik a vízi közlekedést. Nemrégiben a hullámoktól felborított kajak két utasát mentették meg az életnek. Képünkön: a révőrség járőre ellenőrzi, hogy van-e vízi-jártassági vizsgájuk a csónakosoknak